

Ministerie van Financiën
Mevrouw drs. G.J. Salden
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Amersfoort, 26 september 2011

Betreft : Consultatiereactie Wijzigingswet financiële markten 2013
Kenmerk : 1109110
Contactpersoon : mr. A. Kamperman
E-mail : a.kamperman@adfiz.nl

Geachte mevrouw Salden,

Graag maken wij gebruik van de gelegenheid om te reageren op de consultatie van de Wijzigingswet financiële markten 2013 zoals door uw Ministerie op internet gepubliceerd op 29 augustus 2011. Wij hebben de Wijzigingswet financiële markten 2013 (verder: Wijzigingswet) voornamelijk beoordeeld op eventuele gevolgen voor bemiddelaars/adviseurs en gevolmachtigd agenten in de zin van de Wft.

In onze reactie gaan wij in op drie onderwerpen uit de Wijzigingswet:

1. Wijzigingen van de wettelijke provisieregels;
2. Invoering van een kennis- en ervaringstoets bij execution only;
3. Wijziging in de wijze van borging van vakbekwaamheid.

We beëindigen onze reactie met een korte weergave van de randvoorwaarden die Adfiz heeft gesteld voor het slagen van de nieuwe provisieregels en het flankerend beleid.

1. Wijzigingen van de wettelijke provisieregels

Adfiz is verheugd over het feit dat de wettelijke precontractuele informatieverplichtingen door de invoering van art. 4:25a (nieuw) Wft niet meer uitsluitend gericht zijn tot adviseurs en bemiddelaars in de zin van de wet. Ook (direct werkende) aanbieders en (onder)gevolmachtigde agenten vallen nu onder de reikwijdte van deze wettelijke verplichtingen. Dit is van wezenlijk belang om een gelijk speelveld tussen directe aanbieders en bemiddelaars en adviseurs te bewerkstelligen.

Dit laat onverlet dat Adfiz op dit laatste punt nog wel grote zorgen heeft. Zo lijkt het erop dat de Minister de wettelijke transparantie-eisen inzake advies- en distributiekosten uitsluitend wil vormgeven in de oriëntatiefase door de transparantieverplichtingen op te nemen in het (herziene) dienstverleningsdocument dat vanaf 1 januari 2013 ook voor aanbieders een wettelijke verplichting wordt.

De wettelijke transparantie-eisen inzake advies- en distributiekosten bij (directe) aanbieders zijn volgens Adfiz in de eerste plaats van groot belang voor een goede marktwerking bij de totstandkoming van een zuivere nettoprijs. Daarom pleit Adfiz er nadrukkelijk voor dat de aanbieders wettelijk verplicht worden om hun advies- en distributiekosten ook in de offerte nominaal transparant te maken.

Het is van wezenlijk belang dat de klant er op kan vertrouwen dat de kostprijs van het product én de marge op het product van de aanbieder, vrij zijn van de advies- en distributiekosten die de aanbieder maakt wanneer de klant het product afneemt via een adviseur/bemiddelaar. De klant maakt in dat geval geen gebruik van de advies- en distributiediensten van de aanbieder en dient dan ook niet bij te dragen in die kosten. Het kan niet zo zijn dat de klant betaalt voor diensten die hij niet afneemt.

Het level playing field is volgens Adfiz noodzakelijk om de klant in staat te stellen een reële keuze te maken ten aanzien van de dienstverlener bij wie hij zijn advies betreft en de aanschaf van het product regelt. Deze reële keuze ontstaat alleen dan wanneer de klant bij de onafhankelijk financieel dienstverlener voor het product dat hij van de aanbieder afneemt niet hoeft mee te betalen aan de advies- en distributiekosten van het directe kanaal.

Het nominaal transparant zijn over de kosten van advies- en distributie van de (directe) aanbieder is volgens Adfiz een eerste stap om het level playing field te bereiken. Adfiz is van mening dat het noodzakelijk is dat de aanbieder vervolgens ook wettelijk verplicht zou moeten worden om deze kosten apart aan de klant te factureren. Daarbij zou het niet toegestaan moeten zijn dat de aanbieder deze kosten verwerkt in de productprijs (in de rente of de premie). Alleen op deze wijze is naar de mening van Adfiz sprake van een daadwerkelijk gelijk speelveld waar de consument/cliënt wat aan heeft.

Nominale transparantie over advies- en distributiekosten in dienstverleningsdocument én in de offerte

Adfiz pleit er dan ook voor om hiervoor nu expliciet een wettelijke grondslag te creëren waardoor bij AMvB bepaald kan worden dat financiële dienstverleners – waaronder ook (direct werkende) aanbieders – verplicht zijn om óók in hun offerte nominaal transparant te zijn over hun advies- en distributiekosten.

Mogelijk biedt art. 4:25a, tweede lid, (nieuw) Wft, daarvoor voldoende wettelijke grondslag; veel beter is het om dit punt nu expliciet in de wet te verankeren om te voorkomen dat in de verdere uitwerking discussie kan ontstaan of hiervoor de wettelijke basis afdoende geregeld is.

Aparte facturatie van advies- en distributiekosten door direct werkende aanbieder

Adfiz pleit er voor om ook voor dit punt nu een expliciete grondslag te creëren. Hiertoe zou bijvoorbeeld aan het eind van het voorgestelde art. 4:25a, tweede lid, aanhef en onder b, (nieuw) Wft kunnen worden toegevoegd: "..., alsmede de wijze waarop de beloning of de vergoeding in rekening wordt gebracht."

Ook hier moet worden voorkomen dat bij de verdere uitwerking van de provisieregels in lagere regelgeving een adequate wettelijke basis voor die regelgeving ontbreekt.

Intrekken huidige artikelen 4:72 en 4:73 Wft

In de toelichting bij onderdeel J wordt gesteld dat art. 4:25a (nieuw) Wft de huidige artikelen 4:72 en 4:73 Wft vervangt. In het voorstel van wet ontbreekt echter een bepaling dat deze laatste artikelen vervallen. Een bepaling tot intrekking van de artikelen 4:72 en 4:73 Wft kan wat Adfiz betreft niet ontbreken.

2. Invoering van een kennis- en ervaringstoets bij execution only

Adfiz is - ter bescherming van de consument - al langer van mening dat het bemiddelen of verkopen van impactvolle financiële producten op basis van execution only, dus zonder dat er wordt geadviseerd, niet langer wordt toegestaan, dan wel met strenge waarborgen wordt omkleed.

Een goed financieel advies kan de veelal onwetende consument over het algemeen veel toekomstig financieel leed besparen. Goed financieel advies is derhalve van groot belang, met name in geval van aanschaf van (vaak) langlopende en impactvolle financiële producten.

Adfiz staat dan ook in beginsel positief tegenover de invoering van een kennis- en ervaringstoets voor bepaalde complexe of impactvolle financiële producten voordat de consument zonder advies kan overgegaan tot de aanschaf van een dergelijk product. Wanneer uit de test blijkt dat de consument onvoldoende kennis en ervaring heeft om zonder acceptabele risico's het product via execution only aan te schaffen, kan een waarschuwing naar de mening van Adfiz niet voldoende zijn. De uitkomst van die toets zou verstrekkender gevolgen moeten hebben dan het geven van een waarschuwing. In bepaalde gevallen zou de uitkomst van de toets moeten leiden tot het niet verlenen van de desbetreffende financiële dienst.

Vanzelfsprekend valt of staat het succes van een dergelijke toets met de wijze waarop deze in lagere regelgeving wordt vormgegeven.

Volgens Adfiz is het dan ook van groot belang dat de toetsing van de kennis en ervaring op een adequate wijze wordt gedaan.

Indien na toetsing komt vast te staan dat de consument niet over (voldoende) kennis en ervaring beschikt om het product af te nemen zou niet een waarschuwing moeten volgen; de dienst zou in dat geval moeten worden geweigerd.

3. Wijziging in de wijze van borging van vakbekwaamheid

Met het schrappen van de tweede volzin van art. 4:9, tweede lid, Wft wordt beoogd om de specifieke rol van de feitelijk leidinggevende binnen de financiële onderneming bij de borging van de vakbekwaamheid te laten vervallen. Hierdoor komt het accent van de borging van de vakbekwaamheid te liggen bij de medewerkers met inhoudelijk klantcontact (personen die zich rechtstreeks bezighouden met financiële dienstverlening).

Op zichzelf kan Adfiz zich vinden in de voorgestelde wijziging. Daarbij tekent Adfiz aan dat de wijze van borging van de vakbekwaamheid volgens Adfiz bij alle financiële dienstverleners het beste kan plaatsvinden door wettelijk verplicht te stellen dat alle medewerkers met inhoudelijk klantcontact moeten beschikken over wettelijk erkende diploma's. Onder alle financiële dienstverleners moet worden verstaan direct werkende aanbieders, adviseurs, bemiddelaars en (onder)gevolmachtigd agenten.

Dit betekent dat ook bijvoorbeeld binnendienstmedewerkers en medewerkers van callcenters aan de vakbekwaamheidseisen moeten voldoen.

Adfiz bepleit dan ook dat aan de wettelijke vakbekwaamheidseisen kan worden voldaan via het diploma-model, met uitsluiting van andere borgingsmodellen van vakbekwaamheid. De wettelijke mogelijkheid om via het bedrijfsvoeringsmodel te voldoen aan de vakbekwaamheidseisen levert naar de mening van Adfiz onvoldoende waarborgen voor de vereiste kwaliteit en vakbekwaamheid van medewerkers met inhoudelijk klantcontact.

Doelstelling van de regeling van het wettelijke vakbekwaamheidsbouwwerk is een algehele verbetering van de advieskwaliteit. Een kwaliteit die waarborgt dat de consument passend wordt geadviseerd. Het is vanuit deze doelstelling dan ook niet te begrijpen dat partijen als accountants, adviseurs van pensioenbureau's en fiscaal adviseurs die zich in meer of mindere mate bezighouden met advisering van en/of bemiddeling in financiële producten niet hoeven te voldoen aan de eisen die de Wft stelt aan de (borging van) vakbekwaamheid. Het argument om hen een vrijstelling te verlenen is dat de advisering niet hun hoofdwerkzaamheid is en in het verlengde ligt van hun hoofdwerkzaamheid. Voldoende vakbekwaamheid wordt mede blijvend geborgd door het met grote regelmaat geven van advies. Wanneer er beroepsgroepen zijn die incidenteel adviseren, zou dit er eerder voor pleiten extra vakbekwaamheidseisen te stellen. Ook voor organisaties die op dit moment buiten de reikwijdte van de Wft vallen (bijvoorbeeld op grond van de Vrijstellingsregeling Wft), moeten daarom naar de mening van Adfiz (dezelfde) wettelijke eisen t.a.v. de vakbekwaamheid gelden.

Randvoorwaarden Adfiz

Adfiz is ervan overtuigd dat wij nu de mogelijkheid hebben een grote stap voorwaarts te zetten in het creëren van financiële dienstverlening die daadwerkelijk en aantoonbaar zal bijdragen aan het belang van de klant. Daarbij heeft Adfiz er luid en duidelijk blijk van gegeven dat een provisieverbod daar alleen een goede impuls aan kan geven, wanneer daartoe de nodige randvoorwaarden zijn ingevuld.

De eerste noodzakelijke stap op weg daarnaar toe is het creëren van een adequate wettelijke basis. Het is dan ook van het grootste belang dat die wettelijke basis voldoende is om die randvoorwaarden op een juiste manier in te vullen.

Zoals uit de praktijk is gebleken kan ook met een provisiestelsel kwaliteit en passendheid van advies worden georganiseerd. Het in stand kunnen houden van een adviesnetwerk van zelfstandige adviseurs met iets minder degelijke borging van kwaliteit, is meer in het belang van de consument dan het vrijwel geheel verdwijnen van deze adviseurs. Wanneer onvoldoende aan de noodzakelijk basisvoorwaarden kan worden voldaan is Adfiz van mening dat het belang van de consument meer gediend is bij het behoud van het provisiestelsel. Wanneer niet aan de randvoorwaarden wordt voldaan zal het daarom voor Adfiz moeilijk worden haar steun aan dit provisieverbod staande te houden.

Voor Adfiz is van groot belang dat tenminste de volgende zaken via (lagere) regelgeving op een goede manier worden geborgd.

Gelijk speelveld

- Aanbieders zijn nominaal transparant over hun advies- en distributiekosten in het dienstverleningsdocument én in de offerte.
- Aanbieders brengen hun advies- en distributiekosten separaat in rekening bij de consument. Deze zijn dus niet verwerkt in de productprijs (rente of premie).
- Er is sprake van een zuivere netto prijsvorming.
- Er is een wettelijke norm die een kennelijk onredelijke marge van aanbieders tegengaat (gelijk de wettelijke norm die kennelijk onredelijke fee van de adviseur tegengaat).
- Er is wettelijk ruimte voor de adviseur om zijn fee gespreid door de klant te laten betalen.

Fiscale neutraliteit

Fee en provisie dienen fiscaal gezien op gelijke wijze te worden behandeld. Er kunnen wat Adfiz betreft geen verschillen zijn in de benadering door de fiscus van adviseurs

die werken op provisiebasis en adviseurs die direct door de klant worden beloond, terwijl zij volstrekt dezelfde activiteiten verrichten.

Invoering van het provisieverbod mag er niet toe leiden dat dezelfde dienstverlening van het intermediair vóór en na invoering onder de werking van een ander fiscaal regime komt te vallen, waardoor diezelfde dienstverlening voor de consument duurder wordt. Tevens mag er wat Adfiz betreft geen verschil zijn in de aftrekbaarheid in de Inkomstenbelasting van de fee bij verschillende producten die als substituut kunnen gelden. De fee voor advisering over en bemiddeling van een verzekeringsoplossing moet bijvoorbeeld op dezelfde wijze aftrekbaar zijn als de fee voor de advisering over en bemiddeling van een bancaire oplossing.

Service-abonnementen

Een van de beloningsvormen als alternatief voor provisie is die van een service abonnement. Er mogen geen (juridische) belemmeringen zijn voor adviseurs/bemiddelaars om met hun klanten service-abonnementen te sluiten.

Overgangsregime, mate van respecterende werking

Er is een overgangsregime voor provisie die wordt betaald op contracten die vóór inwerkingtreding van het provisieverbod zijn afgesloten.

Provisie als uitgestelde betaling voor verrichte werkzaamheden (afsluitprovisie) moet hoe dan ook uitbetaald. En laat de markt zijn werk doen voor dat deel van de provisie dat bestemd is voor onderhoud van het product. Stel geen eindtermijn vast. Hierdoor heeft de markt voldoende gelegenheid om de provisie voor het onderhoud van het product om te bouwen naar bijvoorbeeld een abonnement. Het op voorhand stellen van een eindtermijn heeft als nadeel dat die te vroeg of te laat kan zijn. Marktpartijen – aanbieders, adviseurs én consumenten – moeten de vrijheid hebben om voor doorlopende provisie voor onderhoud van lopende producten te komen met oplossingen op het moment dat het hen uitkomt.

Herstelkostenvergoeding

Het komt helaas veel voor dat onafhankelijk adviseurs veel extra (herstel)werkzaamheden moeten verrichten omdat aanbieders hun operationele performance niet op orde hebben. Met name bij complexe producten is het vanwege lange looptijden en hoge overstapkosten niet in het klantbelang om bij slechte performance snel van aanbieder te veranderen. Het is evenmin in het klantbelang wanneer deze extra werkzaamheden aan hem worden doorbelast.

Het is een juridische vanzelfsprekendheid dat een partij een andere partij wegens wanprestatie tot vergoeding van de geleden schade kan verplichten. Adfiz noemt dit de inefficiencyvergoeding. Om elke schijn van een perverse prikkel hierover te vermijden, is Adfiz voorstander van een meldingsplicht van dit soort vergoedingen bij de toezichthouder. Hiermee krijgt de toezichthouder eveneens (periodiek) informatie over eventuele slechte performance van aanbieders.

Slot

De randvoorwaarden moeten borgen dat onafhankelijk advies niet onnodig duur wordt en dat de onafhankelijke positie niet via omwegen uitgehold kan worden. Wanneer de benodigde voorwaarden niet wettelijk worden georganiseerd, bedreigt dit het voortbestaan van onafhankelijke advisering en daarmee de voordelen die aan onafhankelijke advisering zijn verbonden.

Het is vanuit het klantbelang essentieel dat er een sterk onafhankelijk advieskanaal bestaat. Het draagt namelijk bij aan:

- het overbruggen van de kenniskloof tussen consument en aanbieder;
- een betere marktwerking door kritischer vergelijking van prijs en prestatie van producten;
- een betere marktwerking door laagdrempelige toegang tot de markt voor nieuwe (buitenlandse) toetredende aanbieders;
- een betere marktwerking doordat de onafhankelijk adviseur inkoopkracht vanuit de consument bevordert;
- advisering waarbij primair het klantbelang centraal staat, in tegenstelling tot productgerichte verkoop/advies bij directe aanbieders.

Tot een nadere (mondelijke) toelichting vindt u ons vanzelfsprekend graag bereid.

Met vriendelijke groet,
Adfiz

Drs. J.J. Hartman
Algemeen directeur